

BUDSKAB FRA NÅDENS RIGE – 150. ÅRGANG!

AF BIRGER PEDERSEN

.....

***Budskab fra Naadens Rige* hed det blad, som nu under navnet *Budskabet* har nået sin 150. årgang. Jubilæet giver anledning til et tilbageblik på tidsskriftets historie.**

Det første nummer af månedsskriftet *Budskab fra Naadens Rige* blev udsendt i januar 1865 af smeden Christian Møller, der forinden havde haft forkynderopgaver i den frimenighed, som præsten P. C. Trandberg dannede på Bornholm i 1863 på baggrund af en større vækkelse.

I påsken 1864 oplevede Christian Møller et åndeligt gennembrud, hvor det blev lysende klart for ham, at evangeliet netop var for ugudelige – og altså ikke bare for dem, som allerede var forbedrede. Smagen for det frie evangelium blev senere stadfæstet, da han

kom i forbindelse med C. O. Rosenius' blad *Pietisten*.

Derfor ville han nu udgive et blad, som skulle være talerør for hans nye forståelse af evangeliet.

Trandberg anbefalede i første omgang det nye blad i Bornholms Avis. Men i nr. 1/1866 skrev Møller en artikel, som blev læst og opfattet af Trandberg som et angreb på ham og hans forkyndelse, og den blev stærkt medvirkende til, at det kom til et brud mellem Trandberg og Møller.

I 1868 var Møller medstifter af den forening, som senere kom til at hedde *Luthersk Mission*. Men han udgav *Budskab fra Naadens Rige* for egen regning. Sammen med oversættelser af C. O. Rosenius' artikler var bladet med til at sikre ham økonomisk.

De første numre af bladet var til salg hos

"menighedens ældste" på Bornholm for 20 skilling pr. kvartal. Og senere kunne de også bestilles på landets postkontorer for 24 skilling pr. kvartal. Og når året var gået, kunne samtlige numre fås hæftet for tre mark. Så længe Møller redigerede bladet, var det et månedsblad med 12-16 sider.

De første mange årgange af *Budskab fra Naadens Rige* (benævnes herefter: *Budskabet*) er præget af lange artikler, der ofte har form som prædikener. De fleste er skrevet af Chr. Møller selv. Man møder ofte hans løsenord: "Kristus døde til Fastsat tid for de Ugudelige." Derudover er der korte – ofte fortællende – artikler, som Møller nok har oversat fra svensk eller engelsk.

En spændingsfyldt tid

Budskabet bringer i løbet af 1880'erne en

Budskabet fylder 150 år i januar 2015.

Men da 2014 er den 150. årgang, markeres jubilæet ved i løbet af dette år at genoptrykke enkelte artikler fra historiens løb.

Jubilæumsårgangen indledes med denne historiske overblikartikel

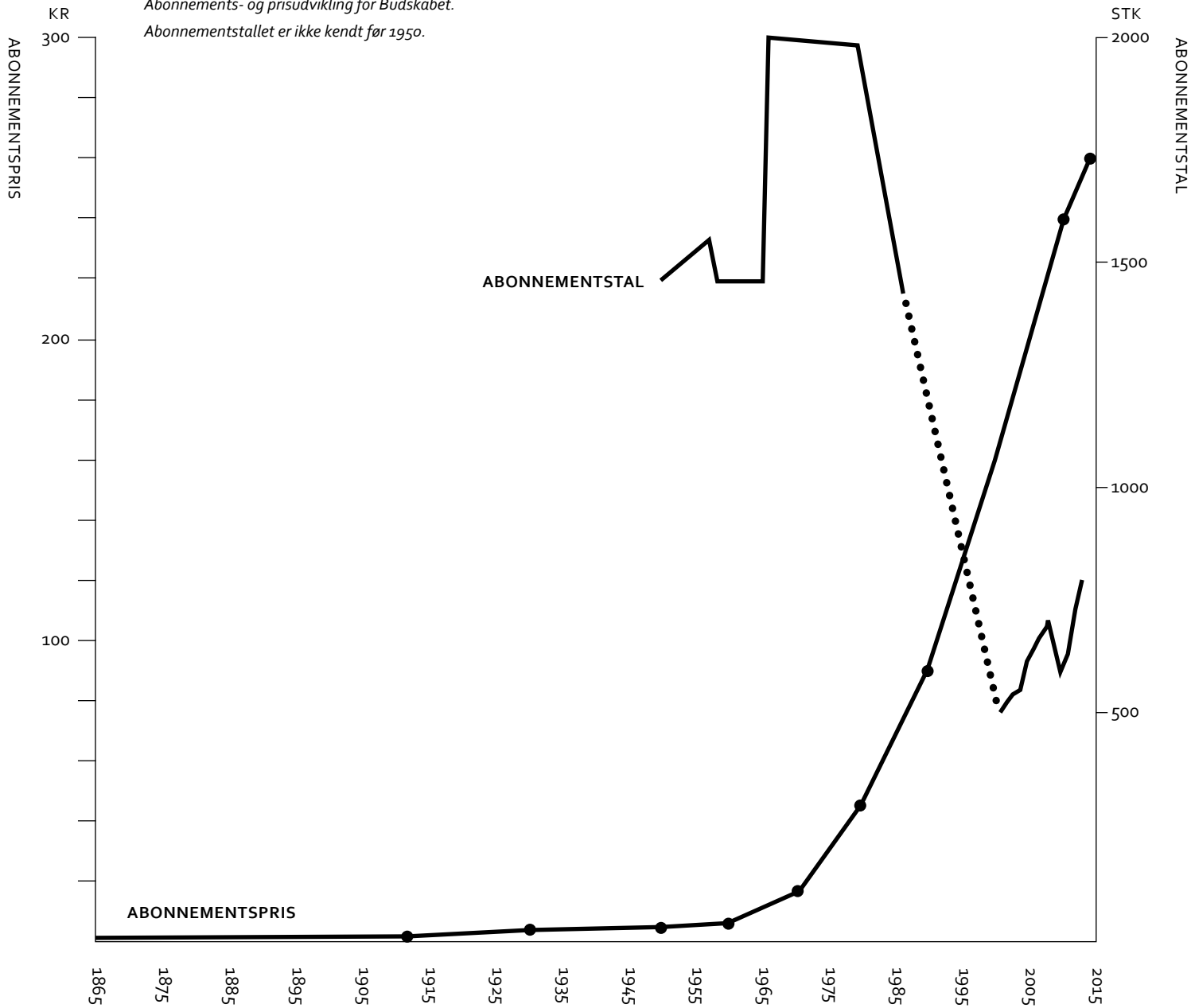

Christian Møllers familie var også involveret i udgivelsen af Budskab fra Naadens Rige. Her ses hans datter, Eva Møller, ved skrivekuglen.

del glimt af det, som førte til splittelsen mellem Luthersk Missionsforening (LM) og Evangelisk Luthersk Missionsforening (ELM). Allerede i nr. 9/1879 skriver Møller artiklen *Til Budskabets Venner* og citerer Rosenius: "Den, som udgiver et Skrift, holder aaben Regning med hele Verdens Dommer, saa længe der findes et eneste Eksempel af hans Skrift." Han slutter artiklen med en bøn om "at Budskabet og dets Udgiver måtte blive et hjerteligt Bønneemne for Guds Børn."

I nr. 11/1880 meddeles det, at A. Jensen i København og Chr. Bau i Christiansfeld har udgivet bladet *Mørke og Lys*. Christian Møller anbefaler bladet. Men A. Jensen og Chr. Bau fører an i en kritik af Chr. Møllers forkyndelse. De kritiserer, at formaningen har fået stor plads i forkyndelsen på evangeliets bekostning. Og artikler i Budskabet giver også grundlag for at påstå, at Møllers forkyndelse gennem årene er blevet mere formanende.

Abonnements- og prisudvikling for Budskabet.
Abonnementstallet er ikke kendt før 1950.

1960'erne; Bidragyderne får nu ikke til opgave at skrive en prædiken, men at skrive en artikel om et bestemt emne

I 1882 udsender Chr. Møller så bogen *Når kommer Kristus?*, og i Budskabet nr. 11/1884 er der en artikel *Om Helbredelse ved Tro og Bøn*. Det er nye toner, som vækker megen røre. Og i årene fra 1889-92 dannes ELM, som får *Mørke og lys* som sit organ.

Det går naturligvis ud over oplagstallet på Budskabet – og antallet af medlemmer i LM. Men da tiden derefter bliver en vækkelsestid, overlever begge missionsforeninger, og mange nye missionshuse kommer til.

Efter Chr. Møllers død

"Chr. Møller, vores Ven, er sovet ind," hedder det i Budskabet nr. 1/1908, og derefter følger referat fra begravelsen. Men Budskabet udgives fortsat, nu af Chr. Møllers Forlag. Det er antagelig vennen, dekorationsmaler Andreas Rønne, der straks overtager arbejdet med bladet. Ved det kommende delegeretmøde i LM bliver han sammen med M. Svaabeck og Chr. Vestergaard valgt til redaktionsudvalg både for Budskabet og Kristelig Børnetidende, som Chr. Møller også havde udgivet.

Da Chr. Møllers enke dør i oktober 1911, meddeles det, at Budskabet fremover udgives af LM under den samme redaktion som tidligere. Nu henstilles det, at man be-

taler bladet forud for et år med 1,40 kr. Og Chr. Møllers børn takker bladets venner og abonnenter.

Fra 1901 har LM også udgivet *Missionsvennen*, og rollefordelingen mellem disse blade er, at *Missionsvennen* er foreningens officielle organ, der fortæller om aktiviteterne hjemme og ude, mens Budskabet er det opbyggelige blad.

Redaktion: ledende personer i LM

Det var tre ledende personer i LM, som efter Chr. Møllers død fik overdraget redaktionen af Budskabet: Andreas Rønne fra Bornholm, som også blev foreningens formand fra 1908-31, nordmanden Martinus Svaabeck, København, der virkede som foreningens missionær (og formand fra 1931-36), samt gårdejer Christian Vestergaard fra Vestjylland. De var alle modne mænd, som forblev redaktører til deres død. Af de senere redaktører var både Carl Poller og A. M. Nielsen også i perioder formænd for LM.

Mange af disse har desuden været redaktører af *Kristelig Børnetidende*.

Helt til Andreas Rønnes død blev Budskabet ekspederet fra Rønne – først af Møllers familie og siden af Rønnes familie. Efter Rønnes død, blev ekspeditionen flyttet til LM's Forlag med adresse i Eckerbergsgade

i København Ø. Det var også Pollers privatadresse. Distributionen byggede i 1930 stadig på abonnementssamlere i missionshusene – hos dem fås alle 12 numre pr. år for 3 kr. – på landets postkontorer for 3,50 kr. pr. år.

Indholdsmæssigt bruges bladet ikke til at meddele ledelsens stillingtagen til forskellige spørgsmål. Hvert nummer indeholder en længere opbyggelig artikel, skrevet af en af redaktørerne. Antagelig har disse artikler – eller dele deraf – først været anvendt som prædikener. De har ofte udgangspunkt i skriftsteder fra GT. Efterhånden bliver en del andre af foreningens prædikanter og højskolelærere også bedt om at skrive disse opbyggelige artikler. Derudover indeholder bladene mange kortere stykker, som er hentet fra norske og svenske blade. Redaktørerne læser nordiske missionsblade, som de jævnligt citerer.

Fra årgang 1934 får bladet et større format, og samtidig går man over fra gotiske til latinske bogstaver.

Tid til forandring

Fra 1865 og indtil 1961 – altså i næsten 100 år er Budskabet blevet redigeret af mænd, som også var ledere i LM. Og endnu mere bemærkelsesværdigt er det næsten, at de

Bemærkelsesværdigt; I næsten 100 år er Budskabet blevet redigeret af mænd, som også var ledere i LM

BUDSKABETS REDAKTØRER

Christian Møller	1865-1907
A. Rønne, M. Svaabeck, C. Vestergaard	1908-1922
A. Rønne, M. Svaabeck, C. Poller	1922-1931
M. Svaabeck, C. Poller, J. Jensen	1931-1934
M. Svaabeck, C. Poller	1934-1936
C. Poller, L. F. Christiansen, A. M. Nielsen	1937-1950
A. M. Nielsen, L. F. Christiansen	1950-1955
A. M. Nielsen	1955-1960
Klara Lund	1961-1964
Frode Thorngreen	1965-1971
Samuel Roswall	1972-1981
Leif Bach Kofoed	1982-1986
Jørgen Bernhard	1987-1991
Carsten Skovgaard-Holm	1992-1995
Birger Reuss Schmidt	1996-2000
Anker Nielsen	2000-2003
Ebbe Kaas	2003-2006
Alex Dahl Karlsen	2007-2010
Ole Solgaard	2011-

- Nogle måneder i 2005 og 2010 har der været redaktørvikarer, hhv. Claus L. Munk og Birger D. Petersen.
- Fra 1965 til 2011 har der været tilknyttet en redaktionssekretær, nævnt i rækkefølge: Finn Bech, Birgit Petersen, Marianne Dalsgaard Hansen, Merete Bandak, Rolf Weber Jørgensen, Ditte Olsen, Flemming Bak Poulsen.
- Fra 1972 til i dag har der for det meste også stået et redaktionsudvalg bag.

Frode Thorngreen, der her ses sammen med sin hustru, Thora, stod bag store forandringer af bladet.

Med Samuel Roswall som redaktør nåede Budskabet vidt omkring.

Carsten Skovgaard-Holm var redaktør, da temanumrene og det kvadratiske format blev lanceret.

samme ledere også var redaktører af Kristelig Børnetidende, som blev startet af Christian Møller i 1874.

Men da A. M. Nielsen dør i slutningen af 1960, er det tid til forandring. Fra 1961 bliver bladet redigeret af en kvinde, som ikke er med i LM's ledelse: lærerinde Klara Lund fra Troldhede. Hun har i løbet af 1950'erne oversat Rosenius' samlede Skrifter, og nu får hun altså betroet opgaven at redigere Budskabet.

Hun overtager arbejdet alene. Men hendes navn står ikke i de enkelte blade. De tidligere redaktører har skrevet en meget stor del af bladets indhold selv, men i den første årgang, Klara Lund redigerer, har hun ikke skrevet en eneste artikel. Antagelig er hun bevidst om, at hun – som kvinde – ikke skal være ansvarlig for den åndelige linje i LM, selvom hun som redaktør selvfølgelig har indflydelse. Til gengæld gør hun flittigt brug af LM's prædikanter og højskolelærere. Desuden er der artikler af danske præster og mange oversættelser fra norsk og svensk.

Ny profil

I 1965 – da bladet fylder 100 år – overtager Frode Thorngreen redaktionen. Samtidig får det for første gang en redaktionssekretær, nemlig Finn Bech, som fortsætter

arbejdet med Budskabet i hele 15 år. De gennemfører store forandringer i bladets format og udseende. Fra at udkomme hver måned går det nu over til at udkomme hver anden måned. Men i et nyt format og med et nyt navn. I almindelig omtale har bladet i lang tid heddet *Budskabet*, og det bliver nu dets officielle navn.

LM's ledelse ønsker nu, at Budskabet skal "belyse tidens begivenheder i Guds ords lys ... og give etisk vejledning i en rodløs tid ... " Og det kommer til at præge bladet for fremtiden med bl.a. tilbageblik over året, der er gået, kommentarer til aktuelle begivenheder og boganmeldelser. Det er også markant, at hvor det tidligere var LM's prædikanter, der skrev hovedparten af artiklerne, bliver danske præster og ledende folk i andre kirkelige bevægelser nu også bedt om at bidrage. Studier over bibelske skrifter strækker sig ofte over mere end et år. I årene fra 1972 til 1981, hvor Samuel Roswall er redaktør, bliver Budskabet endnu mere aktuelt. Det læses på Kristeligt Dagblad, og Samuel Roswall bliver ofte bedt om uddybende kommentarer. Bladet bringer markante synspunkter, f.eks. på Kirkernes Verdensråd og den teologiske udvikling. Det er også perioden, hvor fri abort, frigivelsen af billedporno, ny folkeskolelov

og meget mere får et markant ord med på vejen i Budskabet.

Samtidig forsøger redaktionen at udvide læsernes kendskab til beslægtede organisationer: Indre Mission, ELM, KFS, Ordet og Israel, og selv den højkirkelige bevægelse bliver præsenteret. Tidligere ledere og prædikanter bliver også portrætteret.

Skiftende redaktører

I 1979 præsenteres et hold af "faste medarbejdere" ved Budskabet. De leverer bidrag til spalterne *Klip og kommentarer* og står sammen med redaktøren og redaktionssekretæren for bladets indhold.

I 1990 udtaler LM's landsledelse, at man ønsker, at Budskabet "... gennem længere artikler giver en grundig vejledning både m.h.t. det mere tidløse og det, der aktuelt rører sig i tiden." Fra 1992 ændres bladets format, så det bliver kvadratisk, og i en kort årrække udkommer bladet kun med fire numre pr. år. Samtidig indføres det, at hvert nummer har et tema.

Efter Samuel Roswalls afgang har Budskabet på godt 30 år haft otte redaktører (plus to med få måneder på posten i forbindelse med overgang til ny redaktør). Flere af disse, men ikke alle, har sideløbende haft en lønnet ansættelse i LM, hvori opgaven med >

Birger Pedersen, f. 1941

Læreruddannet

Tidl. friskoleleder

(Fritids)prædikant i LM

Budskabet har indgået som en mindre del. Og så er de blevet bistået af en redaktionssekretær. Fra 2011 har man så som noget nyt – ud over fortsat at have et redaktionsudvalg af frivillige – deltidsansat en redaktør, der også er redaktionssekretær, med Budskabet som en primær opgave.

Indholdsmæssigt kommer Budskabets artikler nu utrolig langt omkring. Der er vejledning for det kristne liv i hverdagen: i hjem og familie, på arbejdsplads og i menighed. Der er vejledning til prædikanter om forkyndelse og kommunikation, og der er inspiration til missionsarbejdet hjemme og ude.

Selv om Budskabet ikke er det blad, der har størst udbredelse, er det med til at præge holdninger og meninger hos en del ledere i kirker og menigheder. Og som sådan har det en vigtig funktion i dagens Danmark.

Det er en stor rigdom, at vi har et sådant blad. Og for den, som har mulighed for at dykke ned i gamle årgange af Budskabet, er der en sand guldgrube af spændende og stadig aktuelle artikler.

Samme budskab i *Budskabet* i 150 år?

Det blad, vi nu sidder med, er ganske an-

derledes end det, Chr. Møller udgav i 1865. Det begyndte med en smed, som ganske vist havde fået lidt ekstra undervisning i sprog. Men i de senere år har akademikerne taget over. Og mange af dem er teologer. Det giver uden tvivl bladet større kvalitet. Formatet er anderledes, bogstaverne er anderledes, selv navnet er anderledes. Men er budskabet stadig det samme? Og har det været det i alle årene?

Chr. Møller ville forkynde budskabet om, at Kristus døde for ugudelige syndere, som ikke selv kunne blive fromme og gode.

Senere blev det klart for ham, at der også var andre sider af Guds ord, som måtte op på prædikestolen og ind i Budskabet. Efter manges mening skete det på bekostning af evangeliet, og derfor kom et nyt blad til verden. Men Møller – og andre med ham – mente, at det var muligt at kombinere det gamle budskab og den nye erkendelse, han var kommet frem til.

Og det var også denne linje, der blev fulgt efter Møllers død. I midten af 1900-tallet skifter Budskabet karakter. Der er stadig en eller to prædikener i hvert nummer, men nu har hvert blad mange korte indslag. De er ofte af fortællende art, hvor pointen er kald til omvendelse. Selv om der er en del citater af Rosenius og Luther, kan man overveje,

om hovedbudskabet ikke har fået en drejning. Og om de mange fortællinger formidler et klart evangelisk budskab.

I begyndelsen af 1960'erne lægges en ny kurs. Bidragyderne får nu ikke til opgave at skrive en prædiken, men at skrive en artikel om et bestemt emne. Det kan være en bibeltekst eller –skrift, men det er oftest et emne, som vedkommende formodes at have særlig indblik i. Budskabet når nu utrolig vidt omkring i emner og aktuelle kommentarer.

Den uforskyldte nåde har stadig spalteplass, men måske mest som forudsætning, og mere i form af *omtale* end *tiltale*.

Der er mange emner og aktuelle ting, som det er godt og nødvendigt at skrive om. Men den 150. årgang af Budskabet kan bruges til at overveje, om det stadig er det gamle budskab om den uforskyldte frelse og nåde, som præger bladet og vores trosoptattelse.